انجنیر سلطان جان کلیوال ۲۰۱۸/۰۲/۱۳

ګوندونه که باندونه؟

تنکی زلمی وم چی په افغانستان کی د دموکراسۍ نغاره و کړنګیدله. د افغانستان په ټولو تعلیمی مؤسسو کی د خبرو(بیان) د آزادی تر نامه لاندی چی د هیواد د اساسی قانون د کومی مادی په کومه فقره کی ورته کومه وړوکی او تته اشاره شوی وه، داسی و کارولـه شوه چی همدی یوی جملی نور ټول اساسی قانون د عمل له صحنی نه بیرون کړ. د ګوندونو د قانون د نشتوالی سره سره په لسګونو سیاسی ډلی او ګوندونه جوړ شول، ځنی دی ګوندونو ته د اخبار د خپریدو اجازه هم ور کړله شوه او هری ډلی خپله کړنلاره د خپلو نالوستو او کم لوستو وطنوالو خصوصاً دمتعلیمینو او محصلینو سره شریکه کړله. هری ډلی په کافی اندازه ځوانان خپلی لوری ته را جلب کړل. په مجموع کی دری ډوله سیاسی ډلی یا ګوندونه جوړ شول چی عبارت وو له:

ــ چپی ډلی چی د سوسیالیزم (شوروی اتحاد او چین) د کمونستی ګوندونو پیښی او پیروی کوله، او د همدی هیوادونو له اړخه ورسره په پټه او ښکاره مرسته کیدله.

ــ اسلامی ډلی چی په مصر کی د را جوړی شوئ اخوان المسلمین د ډلی لاریی تعقیبوله او د اسلامی هغو ډلو له اړخه ورسره مرسته کیده چی د مرستی امکانات یی لرل.

ــ دریم بیا هغه ډلی وی چی د ملت پالنی یا نشنلیزم سندره یی غږوله او کوم ښکاره مرسته کونکی تر شا نه لیدل کیده.

لمړی ډله چی د شوروی او چین له کمونیستی افکارو پیروی کوله په لومړی سر کی په دوه برخو ویشلی شوی وه چی یوه د خلکو د دموکراتیک ګوند (باند) په نامه او بله یی بیا د شعله جاوید په نوم مشهوره شوه. وروسته دا دواړه ډلی په نورو وړو وړو ډلو (باندونو) باندی سره تقسیم شولی چی هم یی په خپل منځ کی روزمره شخړی کولی او هم به یی هره ورځ د نورو ډلو ټپلو سره سر یا غاښ مات و.

دویمه ډله هم واحده پاتی نه شوه اول خو د شعیه او سُنی په دوه ډلو سره بیل ول او وروسته بیا په هری یوی کی نوری نوری بی شمیره کوچنی ډلګی جوړی شوی، چی هم یی په خپل منځ کی د خشونت میدان ګرم کړی و او هم یی د نورو ډلو سره د کافرو یا ملحدینو په نوم تر وژلو پوری ناراستی نه کوله.

دریمه ډله چې ځانونه یی ملت پالان ګڼل هم سالمه پاتی نه شوه د نشنلیزم نه یی فاشیزم او رسیزم ته خبره ورسیده او افغان قومونه یی یو د بل په وړاندی راتلونکو ټکرونو ته اماده کړل.

د دی ټولو ډلو په کړو وړو باندی لیکنه او څیړنه نه یوازې د یوی مقالی د حوصلی نه بهر کار دی بلکی څو کتابونه یی هم په پوره توګه په ځان کی نه شی را نغاړلی، نو ځکه زه دلته په ډیر لنډیز باندی پری خبری کوم.

د سردار محمد داود په مشری د ۱۳۵۲ هـ ش کال د سرطان د میاشت د ۲۶ نیټی کود تا په ظاهره کی د دی ټولو ډلو ټپلو هغه بی نظمی او هرج و مرج چی د دموکراسی په کلونو کی خصوصاً تعلیمی مؤسسو (پوهنتونونه او ښونځیو) کی جوړ کړی و له منځ یوړ او ځوانان او تنکی ځوانان یی تر ډیره حده د دی سیاسی باندونو له ناوړو سیاسی ګټو له اخستنی نه وژغورل، خو له بده مرغه د نوی جمهوری نظام په دننه کی د پردیو د مفکوری پیروانو ته داسی ونډه ور کړله شوه چی جمهوری نظام یی نه یوازې داچی په هماغو لومړنیو شیبو کی د خپلو ولسونو نه لری کړ بلکی په تدریج سره یی راتلونکو بدمرغیو ته افغانی ټولنه ور ټیل وهله او په آخره کی یی جمهوری نظام هم له پښو و غورزاوه.

د ۱۳۵۷ هـ ش کال د ثور د اومی نیټی په خونړی کودتا سره، شوروی پلوه باند په دی بریالی شو چی د افغانستان جمهوری نظام را نسکور کړی او په سلطنتی کورنی پوری مربوط جمهور رئیس سردار محمد داود د خپل ټولی کورنی سره په ډیره بی رحمانه توګه له منځه یوسی او سیاسی قدرت تر د لاسه کړی. د همدی ورځی په راسبا، دی باند د خپلو ټولو مخالیفینو په نیولوچی لا د مخه ورته معلوم وو پیل وکړ، په لنډه موده کی یی په لسونو زرونو نه یوازې سیاسی مخالیفین بلکی عام ولسی وګړی هم بی له جرم او بی له محکمی څخه له تیغه تیر کړل. په خپلو منځو کی یی هم یو په بل داسی مرګوونی ګزارونه وکړل چی د افغانستان په تاریخ کی یی نمونه نه شی پیدا کیدای.

ډیره موده نه وه تیره شوی چی د شوروی اتحاد سری لښکری افغانستان ته را تیری شوی. د سرو لښکرو په راتلو سره تقریباً د هیواد نیم وګړی د وطن پریښولو ته مجبور شول. کله چی د مهاجرو سیلاب دګا ونډیو هیوادونو پاکستان او ایران په لوری ور روان شو ، نو دی دواړو هیوادونو د موقع نه په ګټی اوچتونی سره د اسلامی بیلو بیلو ډلو په هغو مشرانو باندی چی لا د مخه د جمهوریت په کلونو کی په دی هیوادونو کی دیره وو، راټول کړل او دا ډلی یی د راتلونکو شومو هدفونو د پاره د سخت دریځاو میانه حالو په بیلو بیلو باندونو و ویشلی او هره ډوله یی په مرموزه توګه د بلی سره د دښمنی په کولو مصروفه کړه. په پاکستان کی اوه (۷) ډلی او په ایران اته (۸) ډلی جوړی شوی، دا ډلی وسله والی شوی او لکه د شوروی د لښکرو په څیرپه هیواد کی د ننه د پاتی بی وزلو وطنوالو د تباهی او د هیواد د ټولو شتمنیو د بربادولو او لوټولو د پاره را ولیږلی شوی. د دی د پاره چی د افغان مسلمان ملت د دلی ډلو په جنایاتو باندی اعتراض ونه شی کولی د دوی هرعمل ته یی د جهاد نوم ور کړ او هر تخریبونکی یی د مجاهد په نوم و نوماوه. په زړه پوری خو داوه چی د یوه کافرپه مرسته د بل کافر په وړاندی د جنګ په نوم د هیواد ټوله شتمنی داسی یوه پښا شوه چی بیا یی هم څوک په اسانی سره مثال نه شی میندلی.

نتیجه دا شوه چی شوروی مات شو، چپ افراطی باندونه له قدرت نه را ولویدل، وطن د شوروی د سلطی نه آزاد شو خو د اسلامی باندونو د مشرانو له خوا په دواړو لاسو د پاکستان د غلام دولت مخی ته د تحفی په توګه کینودل شو. د پاکستان او ایران د لیډرشیپ لاندی د دی باندونو تر منځ د قدرت د نیولو د پاره د هیواد په ټولو ښارونو کی د ګرمی جګړی اور بل شو. د کابل ښکلی ښار چی لا د مخه تر ډیره حده ړندو توغندیو بدرنګ کړی و په بل مخ را وا غوښت

او تر شپیتو زرو نه زیات ښاریان یی و خوړل. کشمکش روان و، محلی سلطنتونه جوړ شوی وو، د ښارونو په هره کوڅه کی ځانګړی پاچاهی جوړی وی، د هیواد شرقی او جنوبی سیمی پاکستان خپلی و ګڼلی او ایران تلاش کی وو چی د هیواد مرکزی، غربی او شمالی ساحو ته چی لا د مخه یی د خراسان تر نامه لاندی خپل ملکیت ګڼلی و، تر خپلی ولکی لاندی راولی او د افغانستان په نوم موجوده جغرافیه له منځه یوسی.

پاکستان ته د ایران لاس را غزونه ښه نه بریښیده خپل نور اضافی لښکر یی د طالبیانو په نوم سره را منظم کړ اوپه پخوانیو بی کیفایته دوستانو(جهادی باندونو) پسی یی را ولیږل. طالبانو په لنډ وخت کی د افغانستان په (۷۰) سلنه برخی خپل کنترول ټینګ کړ او ورسره یی په داسی وحشت او دهشت پیل وکه چی بیا یی هم په تاریخ کی مثال نه شو میندلی. پاکستان دی لوبی ته ډیر خوښ په دی وو چی فکر یی کاوه نور نو داسی کوم خنډ نشته چی د افغان ولس ټول واک د دوی له لاسه وکاږی. ایران او روس هم زیار و ویسته چی د جمعیت د باندِ پخوانی یاران چی څومره یی توان وی د پاکستانی طالبانو په وړاندی تقویه کاندی، خو د (۲۰۰۰) وم کال د سپتمبر د (۱۱) نیټی پیښی هر څه لکه د نیویارک د دوه لویو برجونو په څیر په بل مخ راواړول. امریکا د جنګ میدان ته را داخله شوه او د هماغه پاکستان سره په جوړجاړی کی د طالبانو قوت او دولت ته خاتمه ورکړه چی دوی د افغانستان د خپلولو د پاره روزلی وو.

اوه لس کاله پوره شول د امریکا په مشری د نوری نړی نظامی ماشین هم په افغانستان کی په شدت سره چالان دی. امریکا د خپلو هدفونو د ښه تر لاسه کولو د پاره د طالبانو تر ماتولو وروسته د افغانانو د پاره د غربی تیکنوکراتانو چی اکثرو لا هم د نشنلستی ډبری په سینه وهلی او د پخوانیو جهادی باندونو د جنګسالارانو یوه داسی مخلوطه او ناپاکه اداره جوړه کړه چی د مرداریو بویونویی په لنده موده کی ټوله دنیا بد بویه کړه او افغانستان د مخدره مواد د تولید تر ټولو ستر، د ټولنیز فساد د موجودیت له مخی په نړی کی دویم او د سیاسی باندو د شمیر له مخی د نفوسو په تناسب هم په ټوله نړئ کی لومړی مقام ته ورسیده.

دا هر یو باندِ ځان یو سیاسی ګوند بولی ، ملی مرام نامی لری او هر یو د خپلو عوامو او له هر ډول انسانی حقونو نه د محرومو پرګنو په جلب و جزب کی لګیا دی کارکوی تر څو په چور او چپاول کی ور داخل شی، تر څو په دولت کی برخه ولری ، ترڅو د خلکو ترمنځ د فاصلو په ایجاد سره خپل نسونه غوړ کاند او تر څو د افغان ولسونو د بیداری په مخنیوی کی خپل چټل ژوند ته ادامه ورکاندی.

اوس نو تاسو درانه هغه لوستونکی چی د دی باندونو غړی نه یاستی قضاوت و کړی او ژور فکر وکړی چی دا سیاسی ګوندونه دی که د جنایت کارانوباندوونه؟ ایا همدا د لوټمارانو، غلو او لنډه غرو ډلی او باندونه نه دی چی نن یی بیا ټول هیواد د نابودئ د خطر سره مخامخ کړیدی او تر ټولو بده لا داچی ټول ملت یی د نورو د ګټو د ساتنی او د خپل طفیلی ژوندانه د بقا د پاره د نیا بتی جګړو ډګر ګرځولی دی؟؟

بی له شکه چی همدا د ملت په اوږو سپاره باندونه دی چی ټول افغان ولس یی د سختو حالاتو سره مخامخ کړیدی او په ټول توان سره خپلو دی شرمونکو عملونو ته ادامه ورکوی.

وروستی خبره داده چی دوی ته د سیاسی ډلو په سترګه مه ګوری بلکی د وطن د تباه کونکو باندونو په ښه یی و پیژنی او له همکاری نه یی لاس واخلئ. پای – ۱۰جنوری ۲۰۱۸